

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผล ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่นๆซึ่งในด้านการยุติธรรมมีการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาอันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นกระบวนการดำเนินคดีอาญาที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เริ่มต้นตั้งแต่พนักงานสอบสวนหรือตำรวจอันเป็นองค์กรที่สำคัญในกระบวนการทางอาญาเนื่องจากเป็นหน่วยงานแรกที่ต้องรับผิดชอบต่อคดีหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้น และส่งสำนวนการสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการ และพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลต่อไป

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 130 กำหนดให้การสอบสวนต้องเริ่มการสอบสวนโดยไม่ชักช้าและมาตรา 131 กำหนดให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งสามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งการรวบรวมพยานหลักฐาน จะเห็นได้ว่าตามบทบัญญัติกฎหมายเป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวน อาจทำให้รวบรวมพยานหลักฐานไม่ได้มากเท่าที่ควรอันส่งผลต่อรูปคดีที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียหายหรือญาติของผู้ตาย

ในคดีที่มีการตายโดยผิดธรรมชาติจำเป็นต้องมีการชันสูตรพลิกศพควบคู่ไปกับการสอบสวน ซึ่งการชันสูตรพลิกศพ หมายถึง การตรวจสภาพศพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิสูจน์เอกลักษณ์ของ

บุคคล เพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์แห่งการตาย รวมถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ตาย ซึ่งการชันสูตรพลิกศพสามารถแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ การตรวจสภาพศพภายนอก และการผ่าศพ¹ โดยการชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยจะกระทำในกรณีที่น่าสงสัยหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายผิดปกติ กล่าวคือ การฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุหรือตายโดยยังมีปรากฏเหตุ หรือกรณีที่มีการตายเกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่

การชันสูตรพลิกศพ เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการค้นหาความจริงเกี่ยวกับการตาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการตายที่มีมูลมาจากการกระทำความผิดทางอาญา เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับเหตุและพฤติการณ์ที่ตายมากที่สุด ซึ่งการชันสูตรพลิกศพดังกล่าว เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นก่อนและอาจนำไปสู่การสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการชันสูตรพลิกศพเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน

กระบวนการชันสูตรพลิกศพในคดีฆาตกรรม กระทำโดยพนักงานสอบสวนที่มีหน้าที่แจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพให้แจ้งแก่สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้² และการชันสูตรพลิกศพกระทำโดยแพทย์ตามลำดับจากการไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้³ โดยถือว่าแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพ โดยรายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชันสูตรพลิกศพ⁴

หากยังไม่อาจระบุถึงสาเหตุและพฤติการณ์การตายได้อย่างแน่ชัด พนักงานสอบสวนมีดุลพินิจในการพิจารณาและจัดให้มีการผ่าศพหรือแยกธาตุ⁵ และหากเป็นการตายที่มีได้เกิดจากการกระทำความผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว และให้พนักงานอัยการดำเนินการส่งสำนวนการชันสูตรพลิกศพที่มีได้เกิดจากการกระทำทางอาญาให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งยุติคดี⁶

¹ แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2555). *นิติเวชศาสตร์และกฎหมายการแพทย์*. กรุงเทพฯ: วิทยุชน. หน้า 42.

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสอง.

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคหนึ่ง.

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151.

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 156.

⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148.

จากเหตุการณ์การตายโดยผิดธรรมชาติของพลทหารลือชานนท์ นันทบุตร⁷ ที่ทางค่ายทหารแจ้งแก่ครอบครัวของผู้ตายว่า เสียชีวิตแล้วจากการถูกไฟฟ้าช็อตและพลัดตกตึกลงมาจากรชั้น 6 ซึ่งขัดแย้งกับผลชันสูตรจาก โรงพยาบาลตำรวจ ที่ระบุสาเหตุการตายว่า เกิดจากกระดูกสันหลังส่วนอกหักเคลื่อน จากการถูกของแข็งไม่มีคมกระแทก ทำให้ครอบครัวและญาติของผู้ตายไม่พึงพอใจเป็นอย่างมาก เพราะไม่ทราบสาเหตุและพฤติการณ์การตายที่แท้จริงของผู้ตาย ดังนั้นจะเห็นว่ามาตรการทางกฎหมายที่กำหนดสิทธิในกระบวนการชันสูตรพลิกศพของญาติผู้ตาย ยังคงมีปัญหาที่ต้องการการแก้ไขเพื่อความยุติธรรมและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

ทางด้านนักวิชาการก็เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวเช่นกัน อาทิเช่น ศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ อนุกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้กล่าวในที่ประชุมของคณะกรรมการปฏิรูปกระบวนการชันสูตรพลิกศพว่า “ประเด็นเรื่องญาติของผู้ตายจะทำอะไรได้บ้างหากเป็นไปได้ให้แจ้งญาติและหากเรารู้ว่าญาติเป็นใคร กฎหมายปัจจุบันได้เอื้อให้ญาติเข้ามาหรือไม่ คงเป็นเรื่องหนึ่งที่ต้องพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้เขาสามารถเข้ามาตรวจสอบได้”⁸

นอกจากนี้ยังมีบทความพิเศษเรื่องการชันสูตรพลิกศพของศาสตราจารย์ กรกฎ ทองชะ โชคที่กล่าวในตอนท้ายว่า “ควรกำหนดกลไกการมีส่วนร่วมเพื่อการตรวจสอบของญาติ และผู้เกี่ยวข้อง การตายในขั้นตอนการชันสูตรพลิกศพให้มีความเหมาะสมต่อไป เพื่อมาร่วมในการตรวจสอบและควบคุมอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย”⁹

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องการกำหนดสิทธิของญาติผู้ตายในสถานที่พบศพ การตรวจสอบถ่วงดุลดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในขั้นตอนการผ่าศพ และสิทธิของญาติผู้ตายในการโต้แย้งคัดค้านผลการชันสูตรพลิกศพในการตายที่มีได้เกิดจากการกระทำทางอาญาล้วนแต่เป็นเรื่องสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งยังคงเป็นปัญหาอยู่ และในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีความมาตรการหรือกลไกทางกฎหมายใดที่บัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เมื่อได้ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วพบว่า มีข้อขัดข้องอยู่หลายประการ ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของญาติผู้ตายเกี่ยวกับการแต่งตั้งแพทย์เข้าร่วมการตรวจศพแทนญาติผู้ตาย ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิร้องขอของญาติผู้ตายใน

⁷ ข่าวไทยพีบีเอส. (2562). *พ่อคาใจ ลูกเกณฑ์ทหาร 11 เดือน เสียชีวิตในค่าย* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://news.thaipbs.or.th/content/280284?fbclid=IwAR3qY584FJcnTIIJRfSJI7HLIca632yZL5b55qMRrK2v-tzIzjCVzXA6css>. [2562, 27 พฤษภาคม].

⁸ ข่าวประชาไท. (2556). *สปก.เผยผลศึกษาปฏิรูปกระบวนการชันสูตรพลิกศพ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2013/02/45450>. [2562, 09 พฤษภาคม].

⁹ กรุงเทพธุรกิจ. (2560). *การชันสูตรพลิกศพ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/643284>. [2562, 09 พฤษภาคม].

ขั้นตอนการผ่าศพ และปัญหาเกี่ยวกับสิทธิโต้แย้งคัดค้านผลการชันสูตรพลิกศพของญาติผู้ตาย ดังต่อไปนี้

ประการแรกปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งแพทย์เข้าร่วมตรวจศพแทนญาติผู้ตาย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 กำหนดให้ กระบวนการชันสูตรพลิกศพในคดีฆาตกรรม กระทำโดยพนักงานสอบสวนและแพทย์ และก่อนการชันสูตรพลิกศพ กำหนดให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่แจ้งให้สามี ภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายของผู้ตายคนใดคนหนึ่งทราบถึงการตายเท่านั้น ดังนั้นเมื่อมีการตายผิดธรรมชาติเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ หรือการตายที่ยังระบุสาเหตุการตายมิได้ กฎหมายกำหนดเพียงให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ญาติของผู้ตายทราบถึงการตายของผู้ตายและแจ้งให้ทราบว่าจะมีการชันสูตรพลิกศพเท่านั้น หากญาติของผู้ตายไม่สามารถเข้าร่วมการตรวจศพได้ส่งผลให้พนักงานสอบสวนและแพทย์สามารถทำการชันสูตรพลิกศพได้เอง โดยปราศจากการเข้าร่วมหรือตรวจสอบจากญาติผู้ตายส่งผลให้ญาติของผู้ตายเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในสาเหตุและพฤติการณ์การตายของผู้ตาย นอกจากนี้ญาติของผู้ตายไม่มีสิทธิอย่างอื่นที่จะทำให้ความสงสัยนั้นลดลง เช่น สิทธิในการแต่งตั้งแพทย์เข้าร่วมในการตรวจศพเนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ ดังเช่นในกรณีของนายเควิด คาร์ราดินที่เสียชีวิตในโรงแรมหรูของประเทศไทย พนักงานสอบสวนและแพทย์ได้ทำการชันสูตรพลิกศพในสถานที่เกิดเหตุโดยไม่มีญาติของผู้ตายเข้าร่วมในการชันสูตรพลิกศพ และไม่สามารถระบุสาเหตุของการเสียชีวิตที่แท้จริงได้ ญาติของผู้ตายทราบเพียงสาเหตุการเสียชีวิตอันไม่แน่นอนจากสื่อต่างๆ เท่านั้น¹⁰ ซึ่งกรณีนี้ญาติของผู้ตายไม่สามารถเข้าร่วมได้ทันเวลาที่ชันสูตรพลิกศพ และไม่มีสิทธิแต่งตั้งแพทย์ที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมในการตรวจศพ ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนในสาเหตุการตายและไม่พึงพอใจเกี่ยวกับสิทธิของตนในกระบวนการตรวจศพ

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่ากฎหมายเรื่องชันสูตรพลิกศพของประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความสงสัย สับสน และไม่พึงพอใจของญาติผู้ตายดังกล่าวได้ จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 เพื่อกำหนดสิทธิของญาติในการแต่งตั้งแพทย์เข้าร่วมการตรวจศพ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเพื่อให้ญาติของผู้ตายพึงพอใจและทราบสาเหตุหรือพฤติการณ์การตายที่แท้จริงของผู้ตาย

¹⁰ ขาวสนุก. (2552). *ขอผ่าศพช้า ญาติเควิดพิสูจน์เอง* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.sanook.com/news/773608/>. [2562, 27 มีนาคม].

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิร้องขอให้มีการผ่าศพของญาติผู้ตาย

เมื่อการชันสูตรพลิกศพในสถานที่พบศพเสร็จสิ้น หากยังไม่อวัยวะถึงสาเหตุและพฤติการณ์การตายได้อย่างแน่ชัด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151 กำหนดให้การพิจารณาและจัดให้มีการผ่าศพหรือแยกธาตุ เป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงานผู้ชันสูตรพลิกศพเพียงผู้เดียว¹¹ โดยไม่ได้กำหนดถึงการมีส่วนร่วมของญาติผู้ตายในขั้นตอนของการผ่าศพอันก่อให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของพนักงานสอบสวนแต่อย่างใด

หากเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพเห็นควรไม่จัดให้มีการผ่าศพ แต่ญาติของผู้ตายยังคงติดใจสงสัยในสาเหตุและพฤติการณ์การตายและประสงค์จะให้มีการผ่าเพื่อพิสูจน์การตาย เช่น ในกรณีการเสียชีวิตของนางสาวเต็ม¹² แพทย์ลงความเห็นว่ายเสียชีวิตจากการจมน้ำและขาดอากาศหายใจ พนักงานสอบสวนจึงสรุปสาเหตุการตายว่าเกิดจากอุบัติเหตุ และเห็นควรไม่ส่งศพไปผ่าพิสูจน์หรือแยกธาตุเพิ่มเติม โดยจากสภาพศพพบร่องรอยบาดแผลฉกรรจ์ที่บริเวณหางคิ้วคล้ายกับถูกของมีคมฟัน และบริเวณท้ายทอยมีรอยคล้ายถูกของแข็งมีเลือดไหลออกไม่หยุด และบริเวณลำคอมีรอยเขียวช้ำอย่างชัดเจนคล้ายกับถูกบีบอย่างแรงทำให้ญาติและชาวบ้านติดใจในสาเหตุการเสียชีวิต เชื่อว่าอาจจะถูกฆาตกรรมอำพรางโยนศพทิ้งน้ำ

จากกรณีดังกล่าวจะเห็นว่า พนักงานสอบสวนมีดุลพินิจเห็นควรสั่งไม่จัดให้มีการผ่าศพ แต่ญาติยังคงเคลือบแคลงสงสัยในสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ตาย ซึ่งไม่สามารถกระทำการหรือร้องขอในกระบวนการใดได้เลย เนื่องจากกฎหมายไทยในปัจจุบันไม่รองรับให้ญาติมีสิทธิร้องขอให้มีการผ่าศพเพื่อพิสูจน์หาสาเหตุการตายที่แท้จริง ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151 ในกรณีที่เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพเห็นควรไม่จัดให้มีการผ่าศพ ให้ญาติมีสิทธิร้องขอให้ทำการผ่าศพ อันเป็นกลไกการถ่วงดุลอำนาจที่เป็นผลให้เจ้าพนักงานผู้ชันสูตรพลิกศพไม่ผูกขาดอำนาจในการใช้ดุลพินิจฝ่ายเดียว และทำให้ญาติผู้ตายมีสิทธิเข้าถึงกลไกการตรวจพิสูจน์ของรัฐอันส่งผลเป็นการคลายความสงสัยและความกังวลเกี่ยวกับสาเหตุและพฤติการณ์การตายของผู้ตายด้วย

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการโต้แย้งคัดค้านผลการชันสูตรพลิกศพของญาติผู้ตาย

เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญากำหนดให้พนักงานสอบสวนทำการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน โดยสำนวนการชันสูตรพลิกศพและสำนวนการสอบสวนไม่อาจ

¹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 151.

¹² ข่าวสนุก. (2561). *ญาติไม่ผ่าศพสาวจมน้ำตายเพราะเชื่อเป็นฆาตกรรม* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.sanook.com/news/7473154/>. [2562, 27 มีนาคม].

เปิดเผยได้ เพราะจะทำให้เสียหายต่อรูปคดี และหากเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติที่ผลการชันสูตรพลิกศพระบุว่า การตายมิได้เกิดจากการกระทำผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคหนึ่งตอนท้ายบัญญัติว่า “ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา 156” และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 156 กำหนดให้ ส่งสำนวนการชันสูตรพลิกศพที่มีได้เกิดจากการกระทำทางอาญาให้แก่ข้าหลวงประจำจังหวัด¹³ นั่นคือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งยุติคดี ดังนั้นจะเห็นว่าพนักงานสอบสวนสามารถสรุปสำนวนการชันสูตรพลิกศพและส่งต่อให้พนักงานอัยการได้เอง ซึ่งญาติของผู้ตายไม่มีสิทธิรับรู้ถึงข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องกับการตายของผู้ตายในระหว่างการทำสำนวนดังกล่าว โดยจะทราบผลการชันสูตรพลิกศพต่อเมื่อพนักงานสอบสวนทำสำนวนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้นและผู้ว่าราชการจังหวัดส่งยุติคดี ซึ่งหากญาติของผู้ตายไม่พึงพอใจในผลการชันสูตรตามสำนวนการชันสูตรพลิกศพดังกล่าวก็ไม่มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านในสาเหตุและพฤติการณ์การตายในกระบวนการใดได้

จากกรณีของการตายของน้องเมย์¹⁴ พนักงานสอบสวนระบุผลการชันสูตรพลิกศพว่าเกิดจากหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน ซึ่งเป็นสาเหตุการตายที่มีได้เกิดจากการกระทำผิดทางอาญาดังนั้นพนักงานสอบสวนสามารถกระทำการตามกฎหมายโดยการส่งสำนวนการชันสูตรพลิกศพให้แก่พนักงานอัยการ และพนักงานอัยการส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อส่งยุติคดี โดยมีจำต้องแจ้งให้ญาติของผู้ตายรับรู้ถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตายแต่อย่างใด ซึ่งญาติจะทราบสาเหตุและพฤติการณ์การตายภายหลังที่สำนวนยุติไปแล้ว และเมื่อญาติของน้องเมย์ทราบสาเหตุและพฤติการณ์การตายและไม่เชื่อว่าผู้ตายเสียชีวิตด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงมีการนำศพไปชันสูตรพลิกศพครั้งที่สองปรากฏว่า ผลการชันสูตรพลิกศพทั้งสองครั้งแตกต่างกัน ทำให้ญาติของผู้ตายไม่พึงพอใจเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันไม่มีมาตรการทางกฎหมายใดที่กำหนดให้ญาติของผู้ตายสามารถโต้แย้งคัดค้านสำนวนและผลการชันสูตรพลิกศพดังกล่าวได้

ดังนั้นจะเห็นว่า กฎหมายไทยในปัจจุบันไม่มีมาตรการหรือกระบวนการใดที่กำหนดให้ญาติของผู้ตายมีสิทธิโต้แย้งคัดค้านในผลการชันสูตรพลิกศพจากการตายที่มีได้เกิดจากการกระทำทางอาญา ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 156 โดยให้แจ้งผลการชันสูตรพลิกศพให้แก่ญาติของผู้ตายทราบ และหากญาติของผู้ตายไม่พอใจในผลการชันสูตรพลิกศพดังกล่าวและประสงค์จะโต้แย้งคัดค้านจึงเห็นควรให้มีสิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อทำการไต่สวนถึงสาเหตุและพฤติการณ์การตายที่แท้จริงได้

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 156.

¹⁴ เกล็นิวส์. (2561). *คดีน้องเมย์* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.dailynews.co.th/tags/น้องเมย์>. [2562, 6 มีนาคม].

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการทางกฎหมายของการสอบสวน การชันสูตรพลิกศพ พยานหลักฐาน และการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา

1.2.2 เพื่อศึกษาสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายต่างประเทศ เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

1.2.4 เพื่อศึกษา หาแนวทาง และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เนื่องด้วยกฎหมายไทยในปัจจุบันสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพยังไม่ก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความชอบธรรมที่เพียงพอต่อญาติของผู้ตาย จึงควรกำหนดสิทธิในการเข้าร่วมในกระบวนการชันสูตรพลิกศพของญาติให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการแต่งตั้งแพทย์เข้าร่วมตรวจสอบแทนญาติ สิทธิร้องขอให้มีการผ่าศพ และสิทธิโต้แย้งคัดค้านผลการชันสูตรพลิกศพ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับหลักการและขั้นตอนการสอบสวน แนวคิดเกี่ยวกับชันสูตรพลิกศพ องค์กรและระบบของการชันสูตรพลิกศพ และกระบวนการชันสูตรพลิกศพ แนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐาน หลักการสากลทางกฎหมาย ได้แก่ หลักการตรวจสอบความจริงกรณีตาย หลักการค้นหาความจริงในคดีอาญา หลักการตรวจสอบถ่วงดุล หลักการคุ้มครองผู้เสียหายหรือญาติของผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ และกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยค้นคว้าจากตำรา บทความ เอกสารการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ตำบทยกกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพไม่ว่าจะเป็นในขั้นตอนการตรวจศพ ณ สถานที่พบศพ ในขั้นตอนการผ่าพิสูจน์การตาย และในขั้นตอนการได้ส่วนของศาล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เพื่อทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีและหลักการทางกฎหมายของการสอบสวน การชันสูตรพลิกศพ พยานหลักฐาน และการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา

1.6.2 เพื่อทราบถึงสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายต่างประเทศ เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย

1.6.3 เพื่อทราบถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ

1.6.4 เพื่อให้ได้แนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของญาติผู้ตายในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ